

ת"פ 1465/01/22 - מדינת ישראל נגד סמי ג'בר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 1465-01-22 מדינת ישראל נ' ג'בר
תיק חיצוני: 37145/2019

בפני המאשימה **כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר**
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שירלי אוחיון

נגד הנאשם **סמי ג'בר**
ע"י ב"כ עו"ד אבי אודיז

החלטה

לפניי טענה לאכיפה בדרנית או שרירותית נגד הנאשם, בשל סירוב המאשימה להעביר את עניינו של הנאשם ליחידת ההסדר המותנה.

רקע

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של **פציעה כשהעבריין מזוין**, לפי סעיף 335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. מעובדות כתב האישום עולה, כי ביום 23.1.2019 בשעת אחר צהריים, הגיעה אשת הנאשם לתחנת דלק לתדלק את רכבה. המתלונן, א"א, אף הוא הגיע לתחנת הדלקת במונית שבבעלותו. המתלונן הבחין באשת הנאשם, ניגש לרכבה, הכניס את ראשו לתוך הרכב דרך החלון שהיה פתוח, וטען שהוא מכיר אותה. אשת הנאשם אמרה לו שאינה מכירה אותו, אך המתלונן המשיך בשלו. מתדלק בתחנת הדלק, ע"ע, התערב בשיחה בין השניים ודרש מן המתלונן להניח לאשת הנאשם. המתלונן סירב והמשיך בשלו, ואז התגלע ויכוח בין השניים תוך התערבות שהיו במקום. בהמשך, הגיע הנאשם לתחנת הדלק, ובעודו אוחז אבן בידו, היכה את המתלונן בראשו באמצעות האבן. המתלונן הבחין במכסה פח במקום, והיכה באמצעותו של הנאשם בשפתיו. כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרם למתלונן חתך באורך 1 ס"מ במצחו, וכן חתך באפו באורך 0.5 ס"מ, שניהם נתפרו. כמו כן נשבר אבו של המתלונן.

2. בתיק התנהלו שלוש ישיבות במסגרתן באו באי כוח הצדדים בדברים, ולבקשת הסניגור נבחנה אפשרות של העברת התיק להסדר מותנה, אפשרות שלא התממשה נוכח סירוב יחידת ההסדר המותנה לקבל את התיק. המאשימה הייתה נכונה לתקן את כתב האישום לקולה, אך עמדה בסירובה להעביר את התיק להסדר מותנה בטענה שהנסיבות אינן מתאימות לכך. בנוסף, תיק החקירה הועבר לעיוני על-מנת שאחווה דעתי, כפי שעשיתי.

3. מכל מקום, לאחר שהבעתי את דעתי לגבי אפשרות תיקון כתב האישום, עמד הסיניגור על טענתו, כי היה מקום להעביר את התיק להסדר מותנה, תוך שהפנה למקרים לא פחות חמורים, לטעמו, שהסתיימו בהסדר מותנה. הסיניגור טוען, כי החלטת המאשימה היא שרירותית ובלתי מנומקת, ומביאה לתוצאה של אכיפה בררנית או שרירותית, ולתוצאה שונה בין מקרים שהם דומים במהותם, ללא סיבה מהותית. ב"כ המאשימה טוענת בתגובה, כי מכלול הנסיבות מחייב את הותרת התיק במסלול הפלילי, וכי למאשימה שיקול דעת נרחב שאין מקום להתערב בו בהקשר זה.

דין והכרעה

4. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים וקראתי את החקיקה והפסיקה הרלבנטיות לענייננו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

הדין הנוהג

5. אפשרות סיומו של תיק בהסדר מותנה, באה לעולם במסגרת תיקון מספר 66 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (**החסד"פ**) משנת 2012 ואילך. רשויות התביעה פועלות מכוח הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3042 שכותרתה: "נוהל והנחיות להפעלת סימן א/1 בפרק ד' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 - 'הסדר מותנה'" (**ההנחיה**).

6. ההנחיה קובעת, כי ההסדר המותנה יהווה בידי התביעה "כלי אכיפה מידתי, אשר יאפשר הלימה טובה יותר, בנסיבות מסוימות, בין חומרת העבירה וכלל נסיבותיה, לבין התגובה החברתית הננקטת כלפי העבריין...." (סעיף א'4). עוד קובעת ההנחיה, כי ניתן לעשות שימוש בהסדר המותנה הן בתיקים שאלמלא קיומו, היו נסגרים בשל מכלול נסיבותיהם, והן בתיקים שהיו מוגשים לבית המשפט, אך יש מקום להיזהר שלא לעשות בסמכות זו שימוש "באופן המרחיב את התפרשותו של ההליך הפלילי ללא הצדקה" (סעיף א'6). נקבע בהנחיה, כי השימוש בהסדר מותנה נועד "לחול על עבירות קלות או עבירות שבוצעו בנסיבות מקלות" (סעיף ג'2). בין הנסיבות שהתביעה מחויבת לבחון בבואה לשקול הסדר מותנה באות בחשבון נסיבותיו האישיות של החשוד (סעיף ג'12א'); נסיבות ביצוע העבירה לרבות היעדר תכנון מוקדם, הסיבות שהביאו את החשוד לביצוע העבירה, היות המעשה מעשה חד פעמי וחלוף זמן" (סעיף ג'12ב'); תוצאות העבירה (סעיף ג'12ג'); התנהלות החשוד לאחר ביצוע העבירה, לרבות הודעת החשוד וקבלת אחריות (סעיף ג'12ד') ו"נסיבות מקלות אחרות, אשר יש בהן להטות את הכף מבחינת האינטרס הציבורי לסגירת התיק בהסדר מותנה" (סעיף ג'12ה').

7. ברור מקריאת ההנחיה, כי לתביעה שיקול דעת רחב מאוד לבחון כל מקרה לגופו, ואין בנמצא קריטריונים "קשיחים" ואחידים להפעלת הסמכות. כך אף ציינה התובעת בדבריה (פרו' עמ' 5, ש' 6 - 7). הדבר מתיישב היטב עם הפסיקה הנוהגת הקובעת, כי לרשויות התביעה סמכות נרחבת ביותר שבשיקול דעת, שבית המשפט לא ימהר להתערב בה, אלא במקרים קיצוניים המעידים על חוסר סבירות קיצוני, וזאת למרות הימצאותם של קשיים ואף כשלים באופן הפעלת שיקול הדעת. ראו לדוגמה: בג"ץ 4127/22 חמודה נ' משטרת ישראל (מיום

בפסקה 5; בג"ץ 5099/20 **הסניגוריה הציבורית נ' היועמ"ש** (מיום 2.2.2022) בפסקה 4 לפסק דינו של כב' השופט הנדל, שם אושרה הוראת מעבר בעניין הפעלת ההנחיה, למרות קשיים משמעותיים שעלו ביחס השונה שניתן לחשודים ונאשמים במצב דברים דומה, שההבדל ביניהם נבע ממועד כניסת התיקון לחסד"פ לתוקף; בג"ץ 3070/17 **פלוני נ' היועמ"ש** (מיום 28.2.2018) בפסקאות 30 - 32 לפסק דינו של כב' השופט דנציגר, ובפסקה 2 לפסק דינו של כב' השופט סולברג.

8. אין מחלוקת, כי הסניגור יכול היה להעלות את הטענה לפני, כערכאה הדיונית, וכי זוהי הזירה המתאימה להעלותה, כעולה מבג"ץ 1738/22 **שרמן נ' היועמ"ש** (מיום 27.4.2022) בפסקה 8, הגם שהיקף יכולתו של בית המשפט להתערב בשיקול דעתה של המאשימה, כגוף הייעודי המוסמך להעמיד לדין, הוא מצומצם ביותר.

9. טענת הסניגור לאכיפה בררנית או אכיפה מפלה נגזרת מטענה מקדמית של הגנה מן הצדק, מכוח הפסיקה וסעיף 149(10) לחסד"פ. בע"פ 6238/12 **מ"י נ' פרץ** (מיום 10.9.2023) הסביר כב' השופט פוגלמן, כי אכיפה בררנית היא "אכיפה הפוגעת בשוויון במובן הזה שהיא מבדילה לצורך אכיפה בין בני אדם דומים או בין מצבים דומים לשם הגשמת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר, או מתוך שרירותיות גרידא" (בפסקה 23). ברע"פ 1661/16 **מ"י נ' ורדי** (מיום 31.10.2018) (**עניין ורדי**), חזר בית המשפט העליון על "המבחן התלת-שלבי" לבדיקת טענה של הגנה מן הצדק שנקבע בע"פ 4885/02 **מ"י נ' בורוביץ** (מיום 31.3.2015): בחינת הפגמים שנפלו ועוצמתם; האם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים פוגע בתחושת הצדק וההגינות; ובחירת הסעד ככל שיימצאו פגמים ותימצא פגיעה בזכות להליך הוגן? (**עניין ורדי**, פסקה 60).

יישום הדין בענייננו

10. יישום הדין בענייננו מלמד, כי לא נפל פגם מהותי היורד לשורש הזכות של נאשם לקיומו הליך הוגן.

ראשית, עניינו של הנאשם נבחן בנפש חפצה על-ידי יחידת התביעות, שהייתה מוכנה לבחון את אפשרות העברת התיק ליחידת ההסדר המותנה, אך בסופו של יום יחידת ההסדר המותנה דחתה את הפניה בטענה כי התיק אינו מתאים. לראיה, הסכמתה העקרונית של המאשימה לתקן לקולה את כתב האישום;

שנית, לא מצאתי ששיקול הדעת הרחב של יחידת ההסדר המותנה הופעל בצורה שאינה מתיישבת עם ההנחיה, המנוסחת, כפי שהובא לעיל, באופן כללי למדי, ומותרת בידי התביעה, מרחב החלטה משמעותי, הכולל התייחסות לנסיבות רבות, לרבות נסיבות העבירה, נסיבותיו של החשוד ושיקולים נוספים.

שלישית, שיקול דעת רחב זה, מאפשר לרשויות התביעה לאבחן, בהתאם להנחיה, בין מקרים שקיים ביניהם דמיון, מבלי שהדבר יהווה אפליה פסולה, וזאת בהתאם להלכות שצוטטו לעיל. נכון הוא, שהסניגור היפנה למקרים לא מעטים שבהם הותקף אדם בנשק קר ונגרם לו חתך וחבלות אחרות בפלג גוף עליו, אך בסופו של דבר התיק הסתיים בהסדר מותנה. ואולם, בחנתי את המקרים אליהם היפנה הסניגור והשווייתי אותם למקרה שלפניי, והגם

שרמת החומרה אינה שונה מהותית, עדיין קיימים הבדלים הנוגעים לנסיבות, אשר בהתחשב בסעיף ג'12 להנחיה, בהחלט מאפשרים לדחות את האפשרות של הסדר מותנה בעניינו. אינני מפרטם משום שהדבר אינו נדרש, ובשל הזהירות שיש לנקוט בזכויות הנאשם בשלב המקדמי והלכאורי בו אנו מצויים בתיק.

רביעית, לא מצאתי רמז להפעלת שיקולים שאינם ענייניים בבחינת עניינו של הנאשם, ולכן בסופו של יום, ההחלטה על העמדה לדין ואופן ניסוח כתב האישום, אינה חורגת מסמכותה הנרחבת של המאשימה.

11. מכאן, שבהתאם למבחן התלת-שלבי שהוזכר לעיל, לא מצאתי שנפלו פגמים בהתנהלות המאשימה, ומכאן שאין מקום להתקדם לשלב השני והשלישי של המבחן האמור.

12. גם לאחר שכתבתי את שכתבתי, חשוב לי להדגיש כי תחושת חוסר הצדק של הנאשם מובנת לי, שכן אין מחלוקת שאין בנמצא קריטריונים קשיחים ואחידים להעמדה לדין או בהחלטה להפנות תיק להסדר מותנה, ויכול שמקרים דומים יסתיימו באופן שונה. עם זאת, זהו ייחודו של העולם הפלילי, ולא בכדי, הוא מבוסס על עקרון האינדיבידואליות - בחינת עניינו של כל נאשם בנסיבותיו שלו, תוך מתן משקל גם לנסיבות הכוללות ולאינטרסים חברתיים שההליך הפלילי נועד להגן עליהם. אלא, שהפסיקה הנוהגת מחייבת את בית המשפט לנקוט זהירות יתרה מפני הסגת גבול סמכותה של התביעה הכללית, כשהנסיבות שהובאו בפניי, אינן מצדיקות זאת.

יש לשלוח לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ז' שבט תשפ"ג, 29 ינואר 2023, בהעדר הצדדים.